

Μια αντεθνική πρωτοβουλία μέσα από την κατάληψη Φάμπρικα Υφάνετ

BOYCOTT 1

#02, Ιούνης 2021

**200
ΧΡΟΝΙΑ**

Ελλάδας, πατριαρχίας, εθνικισμού

**ΗΤΑΝ
ΑΡΚΕΤΑ**

400 (;) χρόνια σκλαβιάς - 200 χρόνια αντιτουρκισμού (και συνεχίζουμε...)

Τα «400 χρόνια σκλαβιάς» υποτίθεται ότι εκτείνονται από το 1453 μέχρι και το 1821 και αφορούν τη λεγόμενη «τουρκοκρατία». Ωστόσο, καμιά φορά ξεχνάμε ότι αυτή η συνθήκη δεν ίσχυε για κάθε περιοχή του ελληνικού χώρου. Για παράδειγμα, μέχρι και τα μέσα του 16^{ου} αιώνα (έναν αιώνα μετά την πτώση της Κων/πολης) διάφορες περιοχές βρίσκονταν ακόμη υπό την κυριαρχία Βενετών, Γενοβέζων ή Ιωαννιτών ιπποτών. Κάποιες άλλες περιοχές (πχ Κρήτη) πέρασαν από τους Βενετούς στους Οθωμανούς ακόμα πιο μετά, τον 17^ο αιώνα, άλλες περνούσαν από τους μεν στους δε εναλλάξ ανά τους αιώνες (Πελοπόννησος), ενώ κάποιες άλλες δεν γνώρισαν ποτέ οθωμανική κατοχή (πχ ένα μέρος των Επτανήσων). Μάλιστα, συγκεκριμένα για την Κρήτη, οι Βενετοί την κατείχαν από το 1204 μέχρι και το 1669, κι αν κάποιος είναι καλός στα μαθηματικά καταλαβαίνει ότι στην προκειμένη τα 400 χρόνια σκλαβιάς μάλλον αφορούν άλλον κατακτητή, όχι τους Τούρκους. Γιατί όμως σήμερα δεν βλέπουμε ένα αντίστοιχο μένος για το γειτονικό κράτος της Ιταλίας; Γιατί η εθνική μνήμη επιλέγει να «ξεχνά» κάποιους εχθρούς και να υπενθυμίζει ξανά και ξανά κάποιους συγκεκριμένους; Δεν θα περίμενε κανείς η λεγόμενη «νετοκρατία» να είναι εξίσου απεχθής με την «τουρκοκρατία»;

Κάποιος θα μπορούσε να υποθέσει ότι η απάντηση στα παραπάνω εδράζεται στο ότι ο ελληνισμός δεν καταπιέστηκε τόσο στα χέρια των Βενετών, δεν αναγκάστηκε ν' απαρνηθεί την πίστη του, δεν *μαρτύρησε*. Ωστόσο, η φορολογία τους ήταν τόσο βαριά όσο και των Οθωμανών -κι εξίσου μισητή από τον ντόπιο πληθ-

Το Boycott '21 εκδίδεται άτακτα στην πόλη της Θεσσαλονίκης, με αφορμή την επέτειο των 200 χρόνων από την επανάσταση του 1821. Το παρόν τεύχος τυπώθηκε σε 500 κομμάτια, μοιράστηκε χέρι με χέρι και μπορεί να βρεθεί σε στέκια και καταλήψεις, συγκεντρώσεις και διαδηλώσεις.

Για επικοινωνία:

contact@yfanet.net, με την ένδειξη «για την ομάδα του Boycott '21».

θυσμό. Ακόμη, η επέμβασή τους στα εσωτερικά της ορθόδοξης εκκλησίας ήταν πολύ πιο συχνή από αυτή των μουσουλμάνων Οθωμανών -κι ας θυμηθεί κανείς και τη χρόνια αντιπαράθεση και το μίσος που οι εδώ χριστιανοί ορθόδοξοι έτρεφαν για το καθολικό δόγμα. Τέλος, όσον αφορά την καταστολή διάφορων εξεγέρσεων, η ωμότητα που έδειχναν ήταν αντίστοιχη αυτής των οθωμανικών στρατευμάτων -οι 27 κρητικές εξεγέρσεις κάτι λένε επ' αυτού. Είναι ενδεικτικό ότι (λόγω και της οθωμανικής παράδοσης που ήθελε τις εχθρικές πόλεις που παραδίδονταν να μην λεηλατούνται) πολλές περιοχές καλούσαν τους Οθωμανούς για να τους δηλώσουν την υποταγή τους, όπως συνέβη με το Άγιο Όρος ή και την Πελοπόννησο, όταν οι πρόκριτοι του Μοριά αποφάσισαν ν' αποτινάξουν τον ενετικό ζυγό και κάλεσαν τον Τοπάλ Πασά της Θήβας να εισέλθει στην Πελοπόννησο με τον στρατό του (κάτι που εκτιμήθηκε δεόντως με την παραχώρηση αρκετών προνομίων στους Μοραίτες).

Εύλογα κανείς τότε αναρωτιέται: γιατί τόσο μένος για τον «εξ ανατολών κίνδυνο» και ούτε τόση δα μνησικακία για έναν αντίστοιχο κατακτητή από τη Δύση; Η απάντηση, κατά τη γνώμη μας, βρίσκεται εδώ: όταν το 1833 εδραιώθηκε η ελληνική ανεξαρτησία, η «Γαληνοτάτη» βρισκόταν ήδη σε πτώση, χωρίς καμία κτήση επί ελληνικού εδάφους και έχοντας πάψει ν' αποτελεί απειλή για περισσότερο από έναν αιώνα. Αντίθετα, στην άλλη πλευρά του χάρτη τα ελληνικά σύνορα συνέχιζαν να εκτείνονται όλο και βορειότερα μέσω συνεχών πολεμικών επιχειρήσεων, κάποια νησιά του Αιγαίου απείχαν λίγα μόλις μίλια από την τουρκική ακτογραμμή κάνοντας τη γείτονα χώρα μία βασική παράμετρο στις ελληνικές υποθέσεις, κάμποσες χιλιάδες άνθρωποι που πίστευαν στον λάθος θεό «ξέμειναν» στην από εδώ πλευρά των συνόρων, και (το σημαντικότερο) μία περίεργη «Μεγάλη Ιδέα» είχε γίνει η κυρίαρχη ιδεολογία νομιμοποίησης του πολιτικού καθεστώτος -μία διασταύρωση πολιτικού και θρησκευτικού μεσσιανισμού. Μπορεί αυτό το όνειρο των «2 ηπείρων και 5 θαλασσών» να στραπατσarıστηκε κάπου εκεί στο Σαγγάριο, αλλά η αίγλη του συνέχισε να ζει και ν' ανατροφοδοτείται είτε με αφορμή τις εχθροπραξίες στην Κύπρο το '74, είτε με αμυ-

ντικά δόγματα που μονίμως αναγνώριζαν ως κύρια απειλή το τουρκικό κράτος, είτε μέσω «θερμών» επεισοδίων, είτε μέσω ειδησεογραφικών δελτίων που αφιερώνουν ένα σεβαστό μέρος του χρόνου τους στις καθημερινές παραβιάσεις του ελληνικού εναέριου χώρου, τις Navtex και τις εμπρηστικές δηλώσεις του «σουλτάνου» Erdogan.

Έτσι, καταλαβαίνει κανείς ότι το αφήγημα των «400 χρόνων σκλαβιάς» δεν προέρχεται κι ούτε στηρίζεται στα ειδικά χαρακτηριστικά μίας συγκεκριμένης ιστορικής περιόδου, αλλά στις προσδοκίες και τις ελπίδες για μια ολική εθνική αποκατάσταση του ελληνοισμού. Τοποθετώντας το σημείο 0 στην Άλωση της Πόλης (δηλαδή μακριά από τα σύγχρονα σύνορα του νεοελληνικού κράτους), διαστηρείται ζωντανή και η όποια ελπίδα για επέκταση και ανάκτηση των «χαμένων εδαφών», ενώ την ίδια στιγμή αυτή η πολιτική της βίαιης επέκτασης δεν στοχεύει μόνο στο εξωτερικό, αλλά και στο εσωτερικό της χώρας: αποκλείοντας «αλλόθρησκους» από το ν' αγοράζουν γη, αφαιρώντας τους την ιθαγένεια αν ταξίδευαν στο εξωτερικό, οργανώνοντας πογκρόμ εναντίον τους, απαγορεύοντας τον εθνοτικό αυτοπροσδιορισμό τους κλπ. Ουσιαστικά τα «400 χρόνια σκλαβιάς» δεν αφορούν το παρελθόν, αλλά το παρόν και το μέλλον: προβλήματα

εθνικής ομοιογένειας που απαιτούν άμεσες λύσεις, πάταξη του «διαφορετικού», χάραξη εθνικών στρατηγικών για τη βέλτιστη εξέλιξη των διακρατικών ανταγωνισμών, πατριωτικό ντοπάρισμα ώστε οι εθνικές κοινότητες να γίνουν όσο πιο μασίφ μπορούν. Ένδοξες αναμνήσεις που αποκρυσταλλώνονται σε όνειρα για ένα ακόμα πιο δοξασμένο μέλλον...

Η ιστορία (για μια ταινία) που δεν έγινε ποτέ

συνέχεια από το προηγούμενο. Ο Ελληνοαμερικανός παραγωγός ταινιών Μακ και ο ιστοριοδίφης Γιώργος συζητάνε για το 1821 και τον τρόπο μεταφοράς του στη μεγάλη οθόνη

- Ρε 'συ Γιώργο, με προβλημάτισες πολύ που αναφέρθηκες σε λεφτά και πληρωμές των αγωνιστών του '21. Το θεωρούσα αυτονόητο ότι το καθήκον για την πατρίδα δεν έχει χρηματικό αντίτιμο. Μα είναι δυνατόν τώρα να βάλουμε τον σκηνοθέτη να δείχνει δοσοληψίες μεταξύ όλων αυτών των ηρώων;

- Κοίτα Μακ, η εικόνα που έχουμε σχηματίσει σήμερα ότι ένας σκλαβωμένος λαός ξεσηκώθηκε έτσι απλά για ένα ιδανικό, οφείλεται κατά πολύ στην άποψη που έχουμε σήμερα για έννοιες όπως «πατρίδα», «έθνος» κλπ. Εκείνα τα χρόνια, όμως, σε μεγάλο βαθμό τέτοιοι όροι δεν είχαν αποκρυσταλλωθεί ακόμα -τουλάχιστον για το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού που όντως πήρε τα όπλα (αγρότες, κτηνοτρόφοι κλπ). Οπότε, το βασικότερο κίνητρο συμμετοχής σε μία τέτοια εξέγερση ήταν κάποια προοπτική ανατίμησης του βιοτικού επιπέδου. Όταν οι ευκαιρίες για πλούσιο δεν φαίνονταν κοντινές, οι άνθρωποι αυτοί απλά παραιτούσαν το πεδίο της μάχης και επέστρεφαν στις οικογένειές τους. Σε απομνημονεύματα οπλαρχηγών του '21 υπάρχουν

πολλές μαρτυρίες για λιποταξίες ή για το πόσο δύσθυμοι ήταν οι άνδρες τους να πολεμήσουν -σε τέτοιο βαθμό, μάλιστα, που σε κάποια σώματα (πχ του Κολοκοτρώνη) υπήρχαν ακόμα και φρουροί ώστε να φυλάνε το στρατόπεδο γι' αυτόν τον λόγο. Ο μοναδικός τρόπος που μπορούσε να εξασφαλίσει την παρουσία και ενεργό συμμετοχή όλων των «στρατιωτών» ήταν η πληρωμή τους μέσω φόρων και τροφίμων από τα πιο κοντινά χωριά. Γενικά μην κάνεις το λάθος και στην ταινία σου δείξεις την εικόνα ενός τακτικού στρατού· μιλάμε για μισθοφόρους και πρωτοπαλίκαρα καπεταναίων που αμοίβονταν από τα λάφυρα των μαχών. Θυμάσαι πχ που στο προηγούμενο τεύχος λέγαμε για την Άλωση της Τριπολιτσάς; Υπήρχε επίσημη συμφωνία για την κατανομή των λαφύρων της πόλης. Αν η πόλη παραδινόταν, τα στρατεύματα θα έπαιρναν τα 2/3 της λείας και το δημόσιο ταμείο το 1/3. Αν έπεφτε με επίθεση, η ταρίφα ανέβαινε: τα στρατεύματα θα έπαιρναν τα 3/4. Ακόμα και οι επαρχιακές μονάδες που φυλούσαν τα ορεινά περάσματα θα αμοίβονταν το ίδιο μ' αυτούς που θα έμπαιναν στην πόλη. Στο τέλος, βέβαια, αυτές οι νοικοκυρεμένες φόρμουλες αγνοήθηκαν παντελώς και το δημόσιο ταμείο δεν πήρε τίποτα.

- Ρε 'συ Γιώργο, μήπως τέτοια αδηφάγα ένστικτα βγαίνουν μπροστά μόνο σε περιπτώσεις λαφυραγωγίας; Μήπως στο ταινιάκι να δώσουμε βάση σε πιο δραματικές στιγμές που δείχνουν την αυτοθυσία των Ελλήνων όταν μάχονταν λίγοι εναντίον πολλών; Να, σαν το Μεσολόγγι ας πούμε.

- Θα μπορούσαμε να γυρίσουμε κάποιες σκηνές στο Μεσολόγγι, όντως, αλλά και πάλι πρέπει να κοπεί πολύ υλικό. Ακόμα κι εκεί, κι ενώ το σύνολο των κατοίκων είχε φτάσει σε απελπιστική κατάσταση λόγω πείνας, 500 περίπου Σουλιώτες που είχαν αναλάβει την άμυνα της πόλης απαιτούσαν συνεχώς τους καθυστερούμενους μισθούς τους, φέρνοντας τους υπόλοιπους κατοίκους στο σημείο να τους καταγγέλλουν ως μεγαλύτερη απειλή από τους πολιορκητές. Όταν έφτασε στην πόλη ο Λόρδος Βύρωνας με φράγκα ώστε να ηρεμήσουν τα πνεύματα, αυτοί για ν' αυξήσουν την πληρωμή τους απαιτούσαν θέση και μισθό αξιωματικού για δύο στρατηγούς, δύο συνταγματάρχες κοκ, κάτι που σήμαινε ότι θα υπήρχαν τόσοι αξιωματικοί όσο και απλοί

στρατιώτες. Μάλιστα, γράφει κάπου ο Βύρωνας χαρακτηριστικά: «Δεν θα έχω στο εξής καμιά σχέση με τους Σουλιώτες -μπορούν να πάνε στους Τούρκους ή -στον διάβολο [...] μπορούν να με κόψουν σε περισσότερα κομματάκια απ' όσες διαφωνίες έχουν μεταξύ τους, παρά να αλλιάξω την απόφασή μου».

Τελικά την αλλιάξε, βέβαια, όταν τους προσέφερε ένα μηνιαίο μισθό με την προϋπόθεση ότι θα έφευγαν από την πόλη και δεν θα ξαναγύριζαν, κάτι που οι ίδιοι αποζητούσαν διακαώς όταν συνειδητοποίησαν ότι δεν υπήρχε καμία προοπτική γι' αυτούς στο Μεσολόγγι και αποφάσισαν να μεταβούν στην Άρτα όπου υπήρχαν περισσότερες ευκαιρίες για πλιάτσικο.

- Ε να μην τα δείξουμε αυτά, να δείξουμε τι γινόταν εκτός των τειχών! Έχω ακούσει τόσες ιστορίες για τον Μισούλη που έσπαγε τους ναυτικούς αποκλεισμούς και πήγαινε τρόφιμα στους Μεσολογγίτες. Σίγουρα και πολλοί άλλοι θα προσέτρεξαν από κάθε γωνιά της Ελλάδος.

- Μα, ρε Μακ, δεν καταλαβαίνεις ότι για να φτάσει το Μεσολόγγι σε τέτοια κατάσταση απελπισίας, αυτό σημαίνει ότι απ' όλες τις άλλες πλευρές υπήρχε παντελής αδιαφορία; Οι καπεταναίοι της Πελοποννήσου δεν επιτίθονταν στις βάσεις του Ιμπραήμ ώστε να τον τραβήξουν μακριά από την πόλη, ο Γεώργιος Κουντουριώτης που ήταν πρόεδρος του εκτελεστικού στην κυβέρνηση, ήταν εντελώς αδιάφορος επειδή γνώριζε ότι σε λίγο καιρό θα έχανε τη θέση του, ο αρχιστράτηγος της ανατολικής Ρούμελης, Γιάννης Γκούρας, δεν έκανε καμία κίνηση στήριξης, και τα στρατεύματα του Καραϊσκάκη που ήταν στη Δερβέκιστα (λίγα χιλιόμετρα μακριά από το Μεσολόγγι) απλά μετρούσαν τις μακρινές κανονιές της πολιορκίας.

- Ναι, αλλά ο Μισούλης;

- Ποιος Μισούλης, ρε Μακ, έχεις κολλήσει να πούμε. Αυτός και όλοι οι Υδραίοι πλοιοκτήτες και ναύτες μετέφεραν εφόδια στους πολιορκημένους επί πληρωμή πάντα! Τι νόμιζες, ότι το

«δοξασμένο ελληνικό ναυτικό» λειτουργούσε με άλλους όρους; Ακόμα και τα τα πυρπολικά, για τα οποία τόσα ακούγαμε στο σχολείο, με τον ίδιο τρόπο δουλεύανε. Το πλήρωμα που έφερνε εις πέρας τέτοιες επιχειρήσεις όχι μόνο πληρωνόταν για τις υπηρεσίες του, αλλά πληρωνόταν και αδρά -οι αμοιβές του ήταν μεγαλύτερες από τις συνθησιμένες.

Το κόστος ανέβαινε ανάλογα με την επιτυχία: οι ναύτες μπορεί να έπαιρναν 100-150 γρόσια επιπλέον ανάλογα με το μέγεθος του εχθρικού πλοίου που είχε καταστραφεί (επίδομα ίσο με μισθό δύο μηνών ενός απλού ναυτικού στο βρετανικό ναυτικό της εποχής). Έτσι, δεν είναι υπερβολική η διαπίστωση ότι οι πολεμικές επιχειρήσεις αποτελούσαν άλλο ένα εμπορικό εγχείρημα. Οι ναύτες και οι αξιωματικοί θεωρούσαν τους εαυτούς τους περισσότερο συντάιρους σε μία κοινή επιχείρηση, παρά μέλη ενός εθνικού στρατού. Ζητούσαν τον μισθό τους προκαταβολικά, ζητούσαν μερίδιο από τα λάφυρα και τη νόμιμη λεία, κι όταν έβλεπαν ότι δεν υπήρχε προοπτική κέρδους, ήθελαν οπωσδήποτε να γυρίσουν πίσω στη βάση τους. Εξάλλου πολλά από τα καλύτερα ελληνικά πλοία και πληρώματα δεν έπαιρναν τη θέση τους στο λεγόμενο «Εθνικό Ναυτικό» (ένας ευφημισμός για τις από κοινού εκστρατείες που σχεδιάζονταν τελευταία στιγμή), γιατί προτιμούσαν να περιπολούν μόνο τους και να κερδοφορούν μέσω των

πειρατικών επιδρομών τους ενάντια στα τουρκικά (αλλά και άλλων εθνικοτήτων) εμπορικά πλοία.

- Δεν το χωράει ο νους μου αυτό, Γιώργο. Πώς θα τα δείξω αυτά τα πράγματα; Μα, Έλληνας να εκμεταλλεύεται Έλληνα, δηλαδή;

- Υπάρχουν πολλά τέτοια παραδείγματα δυστυχώς, Μακ. Θυμάσαι που σου έλεγα ότι τα πληρώματα από τα Ψαρά ζητούσαν λεφτά για να σώσουν τους Χιώτες από την καταστροφή; Τα βιάσανά τους δεν τελείωναν εκεί, μιας και τα τελευταία τους υπάρχοντα τα έχαναν από Έλληνες ναύτες καθώς τους μετέφεραν με πλοία στην Πελοπόννησο. Και να 'ταν μόνο αυτό; Λίγο αργότε-

ρα, κι ενώ μαζί με όλο τον πληθυσμό προσπαθούσαν να ξεφύγουν κατά την εκστρατεία του Δράμαλη, έπεφταν πάλι θύματα ληστείας, αυτήν τη φορά από Μανιάτες στρατιώτες οι οποίοι «το θεωρούσαν όνειδος να επιστρέψουν στα βουνά τόσο φτωχοί όσο είχαν φύγει» όπως αναφέρει ο Gordon κάπου.

Γενικά ο ντόπιος πληθυσμός ήταν ο κατεξοχήν στόχος όταν οι καπεταναίοι έπρεπε να συντηρήσουν άνδρες που δεν έπαιρναν πια μισθό. Ομάδες κλεφτών και λιποτακτών λυμαίνονταν την ύπαιθρο και έκλεβαν αιγοπρόβατα και βόδια, εισπράττοντας φόρους σε είδος από τους αγρότες για λογαριασμό τους. Λέγεται ότι οι 8.000 Ρουμελιώτες που κατέβηκαν στον Μοριά κατά τον «εμφύλιο» πόλεμο, μάζεψαν (σε τρόφιμα μόνο) ποσότητες που μπορούσαν να θρέψουν 20.000 στρατιώτες. Γνωστοί ήρωες του '21 συμμετείχαν σ' αυτό το πλιάτσικο: Καραϊσκάκης, Μακρυγιάννης, Γκούρας, Τζαβέλας κ.ά.

- Δηλαδή, Γιώργο, αυτούς προτείνεις να τους παρουσιάσουμε ως τους «κακούς», τους villains της ιστορίας μας;

- Δεν ήταν «κακοί», Μακ. Απλά όσοι συμμετείχαν σ' εκείνη την επανάσταση δεν είχαν απαραίτητα τα ίδια κίνητρα, ούτε τους ίδιους στόχους. Γενικότερα οι επαναστάσεις εδράζονται σε ένα πολύπλογο κοινωνικών ομάδων και στρωμάτων, με διαφορετικές οικονομικές και κοινωνικές ορίζουσες, ιδεολογίες, πολιτικά προτάγματα και στρατηγικές. Πολύ λιγότερο κάποια ενιαία εθνική συνείδηση και πολύ περισσότερο οι υλικές απολαβές ήταν αυτό που κινητοποιούσε όσους επαναστάτησαν.

- Πω-πω, ρε γαμώτο, δύσκολα μου βάζεις... Πώς να γίνει επιτυχία η ταινία αν δεν υπάρχει ένα κλασικό δίπολο καλού-κακού;

(συνέχεια στο επόμενο)

Ψηφίδες σ' ένα αντεθνικό μωσαϊκό

«Το Σχέδιο Άιντε» (2012)

Η «Μπάσταρδη Μνήμη» που παρουσιάσαμε στο προηγούμενο τεύχος, δεν ήταν το μοναδικό βιβλίο που βγήκε με συλλογικούς όρους εκείνη τη χρονιά με θέμα την ιστορία της Μακεδονίας από μια αντεθνικιστική σκοπιά. Το «Σχέδιο Άιντε» ήταν το συγγραφικό αποτέλεσμα μίας πρωτοβουλίας συντρόφων και συντροφισσών από τη Θεσσαλονίκη και τα Σκόπια, που βάλθηκαν από κοινού να αντιπαρεταθούν στις 100-χρονες επετείους των χωρών τους: το 2012 κλείνανε 100 χρόνια από την «απελευθέρωση» της Θεσσαλονίκης, αλλά και από την υπογραφή της Συνθήκης του Βουκουρεστίου.

Το βιβλίο έχει το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό να είναι γραμμένο και στις δύο γλώσσες (ελληνικά και μακεδονίτικα), δείχνοντας έμπρακτα την επιλογή μίας συλλογικής αντιπαράθεσης σ' έναν κοινό εχθρό: τον εθνικισμό, όπου κι αν αυτός βρίσκεται. Άλλωστε μιλάμε για ονόματα, σύμβολα, εθνικούς ήρωες και ιστορίες που διεκδικούνται εξίσου κι απ' τις δύο πλευρές των συνόρων: Μακεδονία, Φίλιππος και Μεγαλέξανδρος, ο ήλιος της Βεργίνας, ό,τι μάθαμε ως αυταπόδεικτες αλήθειες εδώ αναλύονται με κριτικό τρόπο, αποδομούνται και στοχοποιούνται ως αναπόσπαστα κομμάτια ενός κόσμου που γεννά μόνο σύνορα, εξουσία κι εκμετάλλευση.

Από το 2012 μέχρι σήμερα, ωστόσο, μεσολάβησε ένα διάστημα αναθέρμανσης του ζητήματος με αφορμή τη Συμφωνία των Πρεσπών του 2018 και όλα όσα τη συνόδευσαν εκείνο τον χρόνο (δημοψήφισμα στη Βόρεια Μακεδονία, πατριωτικά συλλαλητήρια στην από εδώ μεριά κλπ). Έτσι, μόνο ως «απαραίτητη» θα μπορούσε να χαρακτηριστεί μία επανέκδοση του βιβλίου, όπως και έγινε· μάλιστα, μιλάμε για μία επικαιροποιημένη έκδοση αφού περιλαμβάνει επιπλέον υλικό που παρουσιάζει όλα τα τελευταία τεκταινόμενα και τον πολιτικό/κοινωνικό αντίκτυπο που αυτά είχαν κι απ' τις δύο πλευρές των συνόρων.

Το βιβλίο μπορεί να βρεθεί και στο κινηματικό βιβλιοπωλείο ή τη δανειστική βιβλιοθήκη της Φάμπρικα Υφανέτ, τις ώρες που είναι ανοιχτή η κατάληψη.

ΣΧΕΔΙΟ ΑΙΝΤΕ 2^η έκδοση
ΝΤΑΣ ΕΘΝΗ & ΣΥΝΟΡΑ
ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΕΝΑΝΤΙ ΣΤΟΝ ΕΘΝΙΚΙΣΜΟ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ

**Η ΠΡΩΤΗ
ΦΟΡΑ ΠΟΥ
ΕΙΔΑΜΕ
ΓΑΛΑΝΟΝΕΥΚΗ
ΚΑΙ**

13

ΧΑΡΗΚΑΜΕ

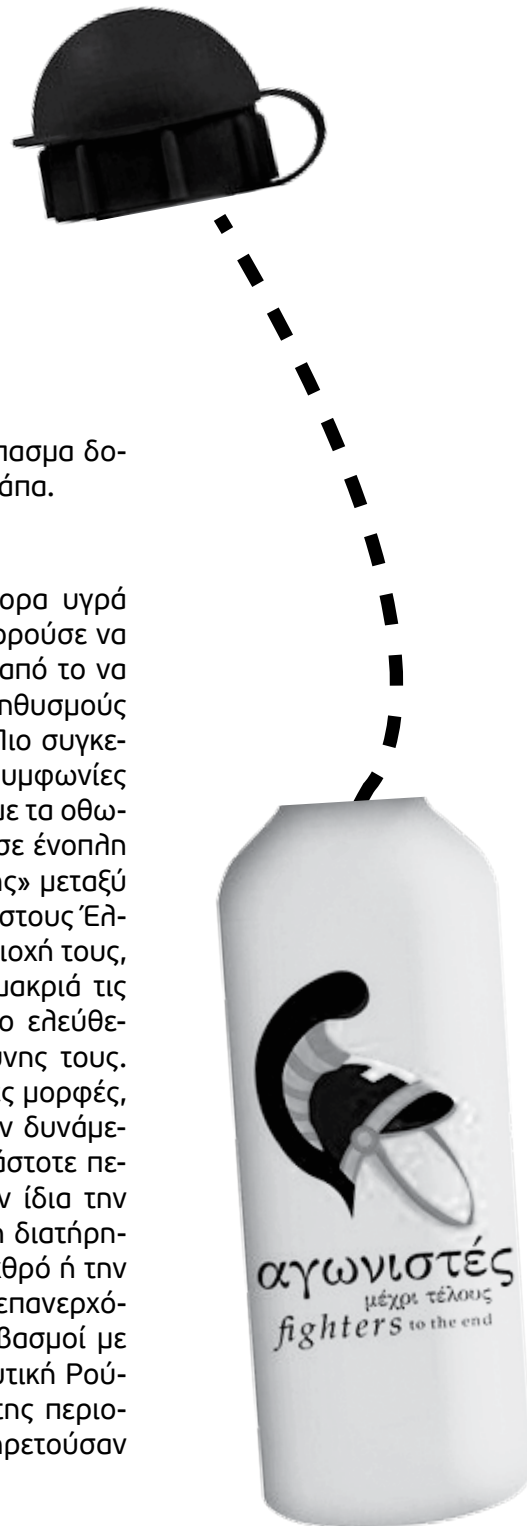
**ΟΤΙ ΜΙΖΟΥΜΕ
ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΕΑ
ΣΕ 9 ΛΟΡΔΕΣ
ΚΑΙ 1 ΣΤΑΥΡΟ
ΕΦΤΙΑΝΕΣ ΠΑΤΡΙΟΤΕΣ
ΜΙΣΟΣ ΤΑΞΙΚΟ**

12

ΚΑΠΟΙΟΣ ΝΑ ΤΡΑΒΗΞΕΙ ΤΗΝ ΤΑΠΑ!

καπάκι (το), ουδ. [ετυμ. τουρκική kapak]: σκέπασμα δοχείου, σκεύους ή φιάλης. Συνώνυμα: πώμα, τάπα.

Το καπάκι, πέρα από το να συγκρατεί διάφορα υγρά ώστε να μην χυθούν έξω από μπουκάλια, μπορούσε να συγκρατεί και ολόκληρες στρατιές Τούρκων από το να την πέσουν σε περιοχές με χριστιανικούς πληθυσμούς κατά τη διάρκεια της επανάστασης του '21. Πιο συγκεκριμένα, «καπάκια» ονομάζονταν οι μυστικές συμφωνίες που έκαναν Έλληνες καπετάνιοι/οπλαρχηγοί με τα οθωμανικά στρατεύματα, ώστε αυτά μην έρθουν σε ένοπλη αντιπαράθεση μαζί τους. Ένα είδος «ανακωχής» μεταξύ των δύο εμπόλεμων πλευρών που επέτρεπε στους Έλληνες οπλαρχηγούς να διασφαλίζουν την περιοχή τους, ενώ την ίδια στιγμή οι Τούρκοι κρατούσαν μακριά τις δικές τους δυνάμεις, δίνοντας παράλληλα το ελεύθερο για τη συλλογή φόρων στον χώρο ευθύνης τους. Τα «καπάκια» μπορούσαν να πάρουν διάφορες μορφές, όπως την παύση υποστήριξης των ελληνικών δυνάμεων, την αποτροπή εισχώρησής τους στην εκάστοτε περιοχή που «ήλεγχε» ο κάθε οπλαρχηγός, την ίδια την αυτομόληση από το ελληνικό στρατόπεδο, τη διατήρηση ανοιχτών γραμμών επικοινωνίας με τον εχθρό ή την αποδοχή της οθωμανικής εξουσίας εάν αυτή επανέρχταν. Αυτοί οι σχεδόν πατροπαράδοτοι συμβιβασμοί με τον «κατακτητή» ήταν κάτι το σύνηθες στη δυτική Ρούμελη, μιας και οι περισσότεροι οπλαρχηγοί της περιοχής (αρματολοί, κατά βάση) παλαιότερα υπηρετούσαν

μαζί με τον κύριο αντίπαλό τους (τον Ομέρ Βρυώνη) υπό τον Αλή Πασά, ενώ τα ισχυρά αλβανικά στοιχεία τόσο στις ελληνικές, όσο και στις οθωμανικές δυνάμεις, έκαναν πολύ εύκολες τέτοιες αλλαγές στρατοπέδων. Οι «δικαιολογίες», από την άλλη, για μία τέτοια αμφιλεγόμενη κίνηση ήταν αρκετές: το «καπάκι» δεν αποτελούσε πραγματική προδοσία μα «παραπληντική» συμφωνία, ο κάθε οπλαρχηγός δεν άλλαζε πραγματικά στρατόπεδο μα λειτουργούσε ως «κατάσκοπος», το κύριο μέλημά του ήταν απλά η προμήθεια εφοδίων ή η προστασία των ανθρώπων της περιοχής του κλπ.

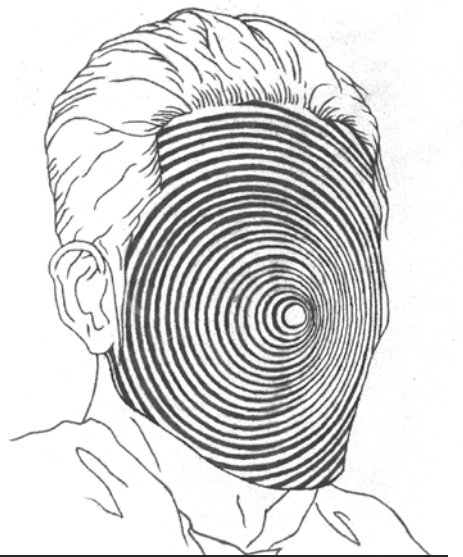
Κάπως έτσι, από τους πολλούς «ήρωες» του '21 που σε κομβικές στιγμές επέλεξαν να έρθουν σε συνεννόηση με τον εχθρό από το ν' ακολουθήσουν το αδιάλλακτο σύνθημα «ελευθερία ή θάνατος», άλλοι κατάφεραν να «καθαρίσουν» τ' όνομά τους λόγω αμφιβολιών, άλλοι αποκαταστάθηκαν μετά θάνατον, ενώ κάποιοι άτυχοι ακόμα φέρουν τη ρετινιά του «εθνικού προδότη». Για παράδειγμα, ο Γεώργιος Καραϊσκάκης ενώ κατηγορήθηκε και καταδικάστηκε για συνεργασία με τον Ομέρ Βρυώνη το 1824 (λόγω του ότι... η ελληνική πλευρά δεν του έδινε τον ολοκληρωτικό έλεγχο του αρματολικίου των Αγράφων -τελικά τα βρήκανε στη μέση και πήρε το μισό), σκοτώθηκε αρκετά νωρίς (αν και άδοξα και από σπόντα) ώστε σήμερα να έχει την τιμή να κοσμεί αρκετούς σχολικούς διαδρόμους. Ο Οδυσσέας Ανδρούτσος αποτελεί άλλη μία απόδειξη του σχιζοειδή χαρακτήρα της εθνικής ιδεολογίας, μιας και η θέση του στο «βιβλίο των ηρώων» σήμερα θεωρείται εξασφαλισμένη, παρ' όλο που το 1822 άφησε ανενόχλητο τον Δράμαλη να περάσει από τις περιοχές του, και το 1825 (όταν πια δεν είχε καμία υποστήριξη από την ελληνική πλευρά) όχι απλά έκανε «καπάκι» με τους Τούρκους, αλλά πολεμούσε μαζί τους μέχρι να τον στριμώξουν τόσο οι ελληνικές δυνάμεις που τον ανάγκασαν να παραδοθεί! Ο Γεώργιος Βαρνακιώτης, από την άλλη, ενώ ξεκίνησε τις διαπραγματεύσεις με τον Ομέρ Βρυώνη με εντολή της ελληνικής κυβέρνησης, σύντομα προσχώρησε ολοκληρωτικά στην πλευρά του και επέστρεψε στο ελληνικό στρατόπεδο μόλις το 1828, όταν η ελληνική νίκη φαινόταν πια εξασφαλισμένη. Κορυφαία στιγμή της καριέρας του

θα πρέπει να θεωρείται η μάχη του Πέτα, στην οποία... δεν εμφανίστηκε ποτέ (παρά τα όσα συμφωνημένα), συντελώντας με τον τρόπο του στην ολοκληρωτική καταστροφή των ελληνικών δυνάμεων. Στην ίδια μάχη «ένδοξο» ρόλο είχε και ο Γώγος Μπακόλας (υπεύθυνος, μεταξύ άλλων, για τον θάνατο του Κίτσου Μπότσαρη με εντολή του Αλή Πασά), ο οποίος... απλά απέσυρε τις δυνάμεις του την πιο κρίσιμη στιγμή, και 3 μέρες μετά άλλαξε στρατόπεδο οριστικά μέχρι και τον θάνατό του. Παρόμοια «καπάκια», προσχωρήσεις στον αντίπαλο ή αλληπάλληλες αλλαγές στρατοπέδων έκαναν διάφοροι άλλοι που το όνομά τους «χάθηκε» κάπου στα κατάστιχα της ιστορίας, όπως ο Ανδρέας Ίσκοκς, ο Ιωάννης Ράγκος, ο Γεώργιος Βαλτινός, ο Ανδρίτσος Σαφάκας κ.ά.

Αυτό που θέλουμε να ξεκαθαρίσουμε σ' αυτό το σημείο, είναι ότι όλα αυτά δεν τα γράφουμε με σκοπό να «σκανδαλίσουμε» τους πατριώτες συνανθρώπους μας, παρουσιάζοντας τον Ανδρούτσο, τον Καραϊσκάκη ή όποιον άλλον ήρωα της επανάστασης του '21 ως προδότη, φιλοχρήματο ή «λιγότερο Έλληνα από κάποιους άλλους» που ήταν πιο τίμιοι και αγνοί. Ούτε βλέπουμε τα «καπάκια» ως «εθνικά προδοτικές συμφωνίες» που αμαύρωναν τον απελευθερωτικό αγώνα. Όσο διασκεδαστικό μπορεί και να φαντάζει το να «τσαλακώνεις» την άσπιλη εικόνα μυστακοφόρων οπλαρχηγών, δεν παύει αυτό ν' αποτελεί ένα στοιχείο που, τελικά, χωράει άνετα μέσα στις εθνικές αφηγήσεις: οι προδότες, οι κερκόπορτες που ανοίγουν, οι Εφιάλτες και οι «αμφιλεγόμενες» προσωπικότητες υπάρχουν απλά για να δίνουν ακόμη περισσότερη λάμψη στους «πραγματικούς» πατριώτες, τους ήρωες, αυτούς που δεν συμβιβάστηκαν. Αντίθετα, εάν σκοπός μας είναι ν' αμφισβητήσουμε αυτές τις εθνικές αφηγήσεις στη ρίζα τους, το μόνο που έχουμε να κάνουμε είναι συλλάβουμε μία *υλική διάσταση* τέτοιων φαινομένων, γιατί μία τέτοια μεθοδολογία αντιβαίνει στον ίδιο τον γενεσιουργό μύθο που εγκοιπώνει αυτά τα «ατοπήματα» ως «μαύρες σελίδες» της ιστορίας μας. Πιο συγκεκριμένα, ισχυριζόμαστε ότι οι έννοιες της «Ελλάδας» ή του «ελληνικού έθνους» δεν υπήρχαν ως πολιτική πραγματικότητα, ίσως ούτε καν ως νοητική σύλληψη για ένα μεγάλο κομμάτι όσων συμμετείχαν στην επανάσταση του '21, συνεπώς προσεγγίσεις που κάνουν λόγο για «μειωμένη εθνική συνείδηση»

αδυνατούν να περιγράψουν τις πραγματικές επιδιώξεις και τα κίνητρα τέτοιων υποκειμένων. Αυτοί οι άνθρωποι είχαν ακριβώς τη συνείδηση που αντιστοιχούσε στις οικονομικές και κοινωνικές τους σχέσεις, στις παραδόσεις, τα ήθη και τα συμφέροντά τους. Ολόκληρος ο κόσμος ενός οπλαρχηγού/αρματολού ήταν η περιοχή μέσα στα όρια της (πολιτικής και στρατιωτικής) δικαιοδοσίας του. Μοναδικός του στόχος και αποκλειστικός λόγος δράσης ή αδράνειας, αποτελούσε η διατήρηση ή/και επέκταση αυτής της κυριαρχίας και η δυνατότητα ανάρρησης στην τοπική διοικητική ιεραρχία. Συνεπώς, τα «καπάκια» ήταν μία στρατηγική διασφάλιση των συμφερόντων των εκάστοτε ένοπλων σωμάτων (καθώς κι ένας τρόπος πληρωμής/οικονομικής επιβίωσής τους), συνεπής με τον καιροσκοπισμό και την επιφυλακτικότητα ανθρώπων που ήταν πρόθυμοι ν' αναλάβουν ηγετικές θέσεις στην επανάσταση, αλλά όχι πριν αυτή εξασφαλίσει (σε κάποιο βαθμό τουλάχιστον) τη νικηφόρα έκβασή της. Όσον αφορά άλλες προσεγγίσεις που παραλληλίζουν τέτοιες φιγούρες με τους δοσίλογους της Κατοχής για παράδειγμα, αυτές τις αφήνουμε για τους εραστές των ψυχοκινητικών ηθικών κατηγοριών που αρέσκονται σε ιστορικούς αναχρονισμούς.

Ο θείος από το Σικάγο

«Τιμάμε σήμερα τους Φιλέλληνες, που είδαν την Ελληνική Επανάσταση ως πηγή έμπνευσης και προσδοκιών και τάχθηκαν στο πλευρό της. Τους Ευρωπαίους και Αμερικανούς που πολέμησαν κοντά στους εξεγερμένους Έλληνες, όλους εκείνους που ενίσχυσαν ηθικά και υλικά τον αγώνα του 1821 και τον διεθνοποίησαν, συμβάλλοντας στην ευνοϊκή του έκβαση. Τους μνημονεύουμε με συγκίνηση και ευγνωμοσύνη», δήλωσε η Πρόεδρος της Δημοκρατίας την Ημέρα Φιλελληνισμού και Διεθνούς Αλληλεγγύης, αφού πρώτα κατέθεσε και στεφάνι στο Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη¹.

Η αλήθεια είναι ότι όταν ακούμε για «φιλέλληνες», στο μυαλό μας έρχονται εξωραϊσμένες εικόνες από αγνούς, ανιδιοτελείς ανθρώπους που για ένα υψηλό ιδανικό ταξίδεψαν χιλιόμετρα κι έδωσαν τη ζωή τους (ή την περιουσία τους), ότι αυτή η προσφορά τους έπιασε τόπο ενισχύοντας υλικά ή ηθικά έναν ευγενή αγώνα, κι ότι όσοι είχαν την τύχη να γυρίσουν στα σπίτια τους (κι όχι να γίνουν κρέας για τα κανόνια σε καμιά μάχη σαν του Πέτα), έφυγαν με τις καλύτερες των εντυπώσεων από τις πολεμικές αναμετρήσεις στις οποίες πήρανε μέρος. Ήταν έτσι, όμως, τα πράγματα;

Αρχικά να πούμε ότι οι λόγοι για τους οποίους κάποιος Ευρωπαίος (ή και Βαλκάνιος, Αμερικανός κλπ) αποφάσιζε ένα ωραίο πρωί να μπαρκάρει από ένα λιμάνι και να φτάσει στην Ελλάδα για να πολεμήσει δίπλα στους «εξεγερμένους Έλληνες», δεν ήταν μόνο ιδεολογικής φύσεως, αλλά και υλικής/οικονομικής.

¹ "Σακελλαροπούλου: Τιμάμε τους Φιλέλληνες που είδαν την Ελληνική Επανάσταση ως πηγή έμπνευσης", news247, 19/04/2021.

Πιο συγκεκριμένα, η άνθηση αυτού του ρεύματος που ονομάστηκε «φιλελληνισμός» (τουλάχιστον στη σύγχρονη, νεωτερική εκδοχή του) οφείλεται σε μία πλειάδα λόγων όπως ήταν ο οριενταλισμός, ο απόηχος της Γαλλικής Επανάστασης που εξιδανίκευε τις δημοκρατικές αξίες της αρχαίας Ελλάδας, η θρησκευτική αντίθεση χριστιανισμού-ισλάμ (που μεταφράστηκε και ως μάχη μεταξύ «πολιτισμού και βαρβαρότητας»), καθώς και το δόγμα διαμελισμού της παρνηκμασμένης Οθωμανικής Αυτοκρατορίας που υποσχότανε πολλαπλά οφέλη σε όσους είχαν την οξυδέρκεια να στηρίξουν τη σωστή πλευρά τη σωστή χρονική στιγμή. Σ' αυτό το τελευταίο είναι που θέλουμε να σταθούμε: η λήξη των ναπολεόντειων πολέμων άφησε ένα μεγάλο αριθμό στρατιωτικών σε αναγκαστική αποστρατεία και με ισχνές αποδοχές, κάτι που αν συνδυαστεί με τον παράγοντα του τυχοδιωκτισμού και των προσωπικών φιλοδοξιών, δεν αφήνει ανεξήγητο το γιατί ξαφνικά τόσες πολλές στρατιωτικές προσωπικότητες άρχισαν να συρρέουν στον ελληνικό χώρο ψάχνοντας βαθμούς και αμοιβές. Είναι περιττό ν' αναφέρουμε ότι σ' αυτήν την περίπτωση μιλάμε ξεκάθαρα για επαγγελματίες μισθοφόρους, γι' ανθρώπους που προσέφεραν τις υπηρεσίες τους έναντι αδράς αμοιβής, κάτι που εξηγεί και πώς πολλοί από αυτούς «άλλαζαν» στρατόπεδο όταν έβλεπαν τις αποδοχές τους να μειώνονται. Για παράδειγμα, ο Ιταλός Gubernatis που πολέμησε στο Πέτα κατέληξε στον αιγυπτιακό στρατό, ο Julius Millingen (γιατρός του Λόρδου Βύρωνα και του Μακρυγιάννη) άλλαξε τ' όνομά του σε «Οσμάν Μπέης» και υπηρέτησε τον Ιμπραήμ καθώς και άλλους οθωμανούς σουλτάνους, ο Φαβιέρος πέρασε από Αγγλία, Βέλγιο, Ισπανία κι Αίγυπτο πριν φτάσει στην Ελλάδα, και ο Cochran από Χιλή, Περου και Βραζιλία, αντίστοιχα. Πριν βιαστεί κανείς, βέβαια, και κατηγορήσει τους «κακούς ξένους» που ήρθαν να φτιάξουνε καριέρες πάνω στον «δίκαιο αγώνα του λαού μας», να θυμίσουμε ότι και οι ντόπιοι επαναστάτες δεν διέφεραν σε πολλά όσον αφορά τα κίνητρα συμμετοχής τους (ή αποχής τους) σ' αυτόν τον αγώνα -πράγμα που θίγεται αλλού σ' αυτό το τεύχος.

Από την άλλη, δίχως αμφιβολία υπάρχουν κι εκείνες οι μαρτυρίες για ανθρώπους που ήρθαν πραγματικά νομίζοντας ότι θα υποστηρίξουν έναν ευγενή αγώνα, αλλά φτάνοντας εδώ ήρθαν

αντιμέτωποι με όλα τα χαρακτηριστικά ενός βρώμικου πολέμου (αδιάκριτες εκκαθαρίσεις πληθυσμών, ληστείες κλπ), κάτι που πολλές φορές τους έκανε να φεύγουν απδιασμένοι από αυτόν τον τόπο -όπως συνέβη με τον Thomas Gordon που έφριξε με ό,τι έγινε στην Τριπολιτσά και επέστρεψε στην Αγγλία (για να μην ξαναγυρίσει στην Ελλάδα παρά μόνο αφού πέρασαν 5 χρόνια).

Σε κάθε περίπτωση, αν για κάτι το σημερινό ελληνικό κράτος αξίζει να μνημονεύει και να ευγνωμονεί τους τότε φιλέλληνες, είναι για το ότι με τη δράση τους (κάποιοι από αυτούς) κατάφεραν να ασκήσουν πίεση στις κυβερνήσεις τους ώστε αυτές ν' αλλάξουν πολιτική σε σχέση με τον αγώνα του 1821. Και στην περίπτωση της Αγγλίας κάτι τέτοιο απεδείχθη κεφαλαιώδους σημασίας, αφού αυτή η στήριξη μεταφράστηκε σε ζεστό-ζεστό χρήμα -τα περίφημα *αγγλικά δάνεια*.

Είναι σύνηθες όταν η κουβέντα πάει εκεί, πολλοί ιστοριογράφοι ν' αφιερώνουν δεκάδες σελίδες για να παρουσιάσουν τα οικονομικά παιχνίδια εις βάρος του ελληνικού δανείου, το πώς οι δυσβάσταχτοι όροι δανεισμού, οι προμήθειες των μεσαζόντων, οι τόκοι, τα ασφάλιστρα κλπ τελικά ροκάνισαν σε μεγάλο βαθμό τα λεφτά που έφτασαν στην Ελλάδα και το ότι η χώρα μας τελικά ζημιωμένη και καταχρεωμένη βγήκε απ' όλη αυτή την ιστορία. Μία τέτοια αφήγηση είναι αρκετά βολική, γιατί κατ' αυτόν τον τρόπο δημιουργείται το στερεότυπο της «φτωχής πλην τίμι-ας» Ελλάδας-ψωροκώσταινας που μέχρι σήμερα αναπαράγεται από τη δεξιά και την αριστερά του συστήματος, αλλά και ενός λαού που επαναστάτησε χωρίς να ενδιαφέρεται για τα «επίγεια αγαθά» και τα πλούτη, παρά μόνο για τα υψηλά ιδανικά της ανεξαρτησίας και της ελευθερίας. Πόσο διάτρητη μοιάζει, όμως, αυτή η αφήγηση, αν αναλογιστούμε ότι από την πρώτη στιγμή, ο κύριος σκοπός της Α' Εθνοσυνέλευσης ήταν ακριβώς η εξασφάλιση αυτών των πολυπόθητων χρημάτων, γι' αυτό και οι 6 απ' τους 7 νόμους που ψηφίστηκαν τους δύο πρώτους μήνες της ζωής της νέας διοίκησης, είχαν να κάνουν με τη σύναψη δανείων; Τι εικόνα μας δημιουργείται για τους ένδοξους προγόνους μας όταν μας μεταφέρεται ότι κάθε φορά που ένα πλοίο φορτωμένο με αγγλικές λίρες έφτανε στο Ναύπλιο, αυτοί το χαιρέτιζαν

με κραυγές τύπου «ζήτω η Αγγλία! Ζήτω ο βασιλιάς Γεώργιος!» και στρατιωτικές μπάντες έπαιζαν τον αγγλικό εθνικό ύμνο; Και το κυριότερο: τι χρήση αυτής της υλικής βοήθειας έκαναν οι επαναστατημένοι Έλληνες; «*Η Κυβέρνηση ξόδεξε πενήντα εκατομμύρια γρόσια: Είκοσι για να τσακίσει τον Κολοκοτρώνη, που τώρα τον αποκαλεί μοναδικό σωτήρα, πέντε ως έξι για τους αποστόλους στην Ευρώπη και για το δάνειο και τα υπόλοιπα στους ναυτικούς και στους Ρουμελιώτες που ληηλάτησαν τον Μοριά και νέκρωσαν τους κατοίκους, έτσι που τώρα νοσταλγούν τους Τούρκους*», αναφέρει κάπου ο Φαβιέρος. Κι όντως, το μεγαλύτερο μέρος αυτών των χρημάτων χρησιμοποιήθηκε για ν' ανταμειφθούν φίλοι και να κατευναστούν εχθροί, για να αποσπαστούν μισθοί και σιτηρέσια για ανύπαρκτους στρατιώτες (πώς γίνεται τη σημερινή μέρα με τις ευρωπαϊκές επιδοτήσεις; Κάτι τέτοιο...), και κυρίως για να κερδηθεί (εκ μέρους της ελληνικής κυβέρνησης, της Ύδρας και των Σπετσών) μία ένοπλη σύγκρουση ενάντια στους οπληρχηγούς του Μοριά, εξαγοράζοντας τα στρατιωτικά σώματα από τη Ρούμελη.

Συνεπώς, την επόμενη φορά που θ' ακούσετε κάποιον αγανακτισμένο πατριώτη να ωρύεται για το «ΠΑ.ΣΟ.Κ. που μας κατέστρεψε με τα δανειά του» και ν' αναπολεί μία Ελλάδα ανεξάρτητη και ξεχρεωμένη, θυμίστε του ότι με δάνεια έγινε η επανάσταση του '21, με δάνεια επιβίωσε και κατάφερε να συγκροτήσει ένα νεοελληνικό κράτος εκεί στα 1830 και φυσικά με δάνεια συντηρείται αδιαλείπτως από τότε μέχρι και τις μέρες μας. Κι αυτό ας μην φανεί σαν ένα αβαντάρισμα συνθημάτων τύπου «έξω από το ευρώ» ή «οι προδότες στο Γουδί». Είναι απλά μια υπενθύμιση ότι οι ένδοξοι πρόγονοί μας που «τόσο θα ντρέπονταν με τα καϊρία μας αν ζούσαν σήμερα», έδωσαν πρώτοι το παράδειγμα!

ΟΜΟΡΦΑ ΡΗΤΑ ΑΠΟ ΦΙΛΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΥ ΕΞΥΨΩΝΟΥΝ ΤΟ ΗΘΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΥΛΗΣ

είναι τόσο [...] παλιοψεύτες· ποτέ δεν υπήρξε τόση ανικανότητα για ειλικρίνεια από τότε που η Εύα ζούσε στον Παράδεισο (Λόρδος Βύρων -μάλλον θα έφταιγε που όλοι έπεσαν σαν τα κοράκια πάνω του όταν έφτασε εδώ: ο Κολοκοτρώνης τον προσκαλούσε σε εθνική συνέλευση στη Σαλαμίνα, ο Μαυροκορδάτος τον ήθελε στην Ύδρα, ο Μεταξάς του διαμνηνύσε ότι η Ελλάδα θα καταστρεφόταν αν δεν επισκεπτόταν το Μεσολόγγι, αλλά ο καλύτερος απ' όλους ήταν ο Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης: αυτός του ζήτησε στα ίσα χίλιες λίρες ώστε, όχι 300, αλλά 3.000 Σπαρτιάτες να καταστρέψουν την Οθωμανική Αυτοκρατορία την επόμενη κιόλας μέρα!)

[...] συνεχής κινητικότητα, με πολιτικούς και στρατιωτικούς τυχοδιώκτες, γραφιάδες και παράσιτα να συρρέουν εκεί, επιδαφιλεύοντας κολακείες στους αξιωματούχους και χάσκοντας για να αρπάξουν μερικές σταγόνες από τη χρυσή βροχή που είχαν στη διάθεσή τους (Thomas Gordon -για τις εντυπώσεις του όταν οι πρώτες δόσεις του αγγλικού δανείου έφτασαν στο Ναύπλιο)

θα χαρώ όταν οι κορυφές αυτών των βουνών καθούν πίσω από τον ορίζοντα και όταν νέα και ευχάριστα πράγματα θα σβήσουν από τη μνήμη μου τα ονόματα του Μαυροκορδάτου, του Τομπάζη και τέτοιων διπρόσωπων καθαρμάτων (Thomas Cochrane -ο οποίος το 1828 έφυγε από την Ελλάδα για την Αγγλία με σκοπό να βρει πληρώματα ν' αντικαταστήσει τους Έλληνες, τους οποίους θεωρούσε «ανίκανους, αναξιόπιστους και δειλούς»)

οι Ρουμελιώτες καπετάνιοι και οι στρατιώτες δέχτηκαν δώρα πλουσιοπάροχα για να στραφούν εναντίον των συμπατριωτών τους. [...] Ο καθένας που φανταζόταν πως κάτι είναι, φλεγόταν από την επιθυμία να τεθεί επικεφαλής μιας ομάδας ενόπλων ανδρών (George Finlay)

εκπληκτικά πολυμήχανοι και υπολογιστές, πρώτοι σε κάθε κακό, αναθρεμμένοι στην Κωνσταντινούπολη και δασκαλεμένοι στις τέχνες της εξαπάτησης από τους πιο επιδέξιους προφέσορες του κόσμου (Edward Trelawny -για τους Έλληνες πολιτικούς ηγέτες)

τόσο εξαθλιωμένοι από την ηθική και πολιτική σκλαβιά σε βαθμό που να διαπράττουν τα πιο αποτρόπαια εγκλήματα, πιο κάτω και από το σημείο της πιο ανεκτής κατάπτωσης (Percy Shelley -όταν έμαθε σε τι βαρβαρότητες επιδίδονταν οι αγνοί Έλληνες πολεμιστές)

οι Έλληνες ως σκλάβοι των Τούρκων ήταν για λύτωση. Οι λευτερωμένοι Έλληνες προκαλούν μόνο φρίκη. Η ζωή τους είναι μια σειρά από κλοπές και ληστείες· οι φωτιές και οι δολοφονίες είναι η ψυχαγωγία τους (Γάλλος ταξιδιώτης στην Ελλάδα, 1836).

Για να φτιαχτεί αυτό το τεύχος χρησιμοποιήθηκε υλικό από τα παρακάτω βιβλία, περιοδικά, άρθρα και sites. Μη σας φαίνεται περίεργο που ανατρέχουμε ακόμα και σε βιβλία της επίσημης ή και εθνικιστικής ιστοριογραφίας. Τα διαβάζουμε κι αυτά, απλά με το ένα αυτί μας ανοικτό για να ακούμε τον ήχο του τροχίσματος των μαχαιριών...

- Ασδραχάς, Σ. Ι. (2019), Πρωτόγονη επανάσταση: αρματολοί και κλέφτες (18^{ος}-19^{ος} αι.), εκδόσεις ΕΑΠ
- Καραμπελιάς, Γ. (2014), Συνωσιτισμένες στον Ζάλογγο: Οι Σουλιώτες, ο Αλή Πασάς και η αποδόμηση της ιστορίας, Εναλλακτικές Εκδόσεις
- Κορδάτος, Γ. (2005), Η κοινωνική σημασία της ελληνικής επανάστασης του 1821, εκδόσεις Μάτι
- Μαζάουερ, Μ. (2001), Τα Βαλκάνια, εκδόσεις Πατάκη
- Mazower, M. (2006), Θεσσαλονίκη-πόλη των φαντασμάτων: Χριστιανοί, μουσουλμάνοι και Εβραίοι 1430-1950, Αλεξάνδρεια
- Μηλιός, Γ. (2000), Ο ελληνικός κοινωνικός σχηματισμός: από τον επεκτατισμό στην καπιταλιστική ανάπτυξη, εκδόσεις Κριτική
- Παναγόπουλος, Θ. (2009), Τα ψιλά γράμματα της ιστορίας: Άγνωστες σελίδες γύρω από την επανάσταση του '21, γεγονότα που αποσιώπησε, απέκρυψε και παραποιήσε η επίσημη ιστορία, εκδόσεις Ενάθλιος
- Ραφαηλίδης, Β. (2010), Ιστορία (κωμικοτραγική) του νεοελληνικού κράτους 1830-1974, Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου
- Συλλογικό (2010), Back to the (boot) roots: Επιλεγμένα θέματα απ' τον ιμπεριαλιστικό 19^ο αιώνα του ελληνικού κράτους, Αντισοχολείο
- Συλλογικό (2010), Τα μυστικά του βούρκου: καλά κρυμμένα μυστικά του ελληνικού ιμπεριαλισμού στον 20^ο αιώνα (α μέρος: 1914-1922), Αντισοχολείο
- Brewer, D. (2017), Ελλάδα 1453-1821: οι άγνωστοι αιώνες, εκδόσεις Πατάκη
- Brewer, D. (2019), Η φλόγα της ελευθερίας 1821-1833, εκδόσεις Πατάκη
- Dakin, D. (2010), Ο αγώνας των Ελλήνων για την ανεξαρτησία 1821-1833, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης
- Project 21 (2021), 1821: Ιστορικά ζητήματα στις απαρχές του ελληνικού κρατικού και καπιταλιστικού σχηματισμού, Traverso Antifa
- Εφημερίδα Η Αυγή
- Περιοδικό Τα Αιρετικά
- Περιοδικό Θέσεις
- Site Μηνανή του Χρόνου

Ζητώ τα
δάμει!

Θεέ μου, κάνε τους για μια
φορά να μην
αλληλοσκοτώνονται για τα
φράγκα!

Ζητώ τα δάμει!

Ρε παιδιά, ηλάκα μου κάνετε;
Αν δεν σας φέρω φράγκα,
δεν πολεμάτε δηλαδή;

Ζητώ τα δάμει!